

DOCTORAT

Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Facultatea de Litere, Catedra de *Literatura universală și comparată*

Conducător de doctorat: **Prof. univ. dr. ȘTEFAN BORBÉLY – domeniul: FILOLOGIE**

Tel. 0742-127480

E-mail: stefanborbely@yahoo.com

Cabinet: 211, Facultatea de Litere, et. 2 (Literatură comparată)

Stagiul doctoral: 1 octombrie 2017 – 30 sept. 2020 (trei ani)

ADMITERE: se va anunța la timpul potrivit

Nr. de locuri: urmează să se stabilească

DOCUMENTELE cerute la admitere se pot obține fie de pe site-ul UBB, fie de la sediul *Institutului de Studii Doctorale* (str. Kogălniceanu, clădirea Echinox, et. 1, zilnic între orele 9-12). Obligatorietatea întocmirii dosarului de concurs și a dosarelor ulterioare îi revine exclusiv candidatului.

- Locurile fiind BUGETATE, **citirea legislației referitoare la doctorat** (*Codul studiilor doctorale*, Monitorul Oficial nr. 551/3 august 2011; *Regulamentul studiilor doctorale la UBB*, oct. 2011; *HG 681/2011*) este **călduros recomandată**.

PRECIZĂRI:

- examenul scris (2 ore, în sală) este obligatoriu și unitar tematic, indiferent de subiectul pe care candidații îl propun pentru viitoarea teză.
- la oral se va prezenta proiectul personal (proponerea de temă): 3-5 pagini, cu bibliografia aferentă, redactate științific, cu ortografia românească. Proiectul – care nu trebuie legat sau spiralat - se înaintează comisiei de admitere cu cel puțin 5 zile înainte de perioada de admitere, în 3 (trei) exemplare tipărite + versiunea electronică: **aceasta din urmă se trimite conducătorului științific la adresa de e-mail menționată mai sus, până cel târziu în data de 1 sept. 2017.**
- odată cu proiectul personal se înaintează comisiei un CV scurt (1 pagină, la 1 rând), cu precizarea publicațiilor de până acum (dacă este cazul). Existența unui portofoliu științific personal poate constitui un avantaj în selecția finală; prin urmare, anexarea publicațiilor personale la dosarul de concurs (în original sau în copie xerox) este binevenită. La fel, **CV-ul i se trimite conducătorului științific până cel târziu în data de 1 sept. 2017, prin e-mail.**

- **TEHNOREDACTARE:** Times New Roman, 12, la 1 rând. Se salvează în .doc sau .rtf, nu în .docx sau alte extensii.

PLANUL TEMATIC poate fi descărcat și de pe site-ul:

<http://sites.google.com/site/stefanborbely>

sau obținut, la cerere, de la:
stefanborbely@yahoo.com

Tematica generală pentru examenul de admitere (probă scrisă):

**UNIVERSUL TEORETIC ȘI FICȚIONAL AL OPEREI LUI
UMBERTO ECO**

Romane: *Numele trandafirului*; *Pendulul lui Foucault*; *Baudolino*; *Insula din ziua de ieri*; *Misterioasa flacără a reginei Loana*; *Cimitirul din Praga*

Teme de lucru:

1. Relația dintre cititor, autor și text în gândirea teoretică a lui Umberto Eco (probleme de naratologie):

Texte de bază:

- *Șase plimbări prin pădurea narativă* (Ed. Pontica, Constanța, 1997)
- *Lector in fabula: cooperarea interpretativă în textele narrative* (Ed. Univers, București, 1991)
- *Opera deschisă: formă și indeterminare în poeziile contemporane* (Ed. Paralela 45, Pitești, 2006)
- *Interpretare și suprainterpretare* (conferințele lui Eco și *Replica*): Ed. Pontica, Constanța, 2004

Teme: Cititor Empiric/ Cititor Model/ Cititor Implicit; cititor de nivel prim și secund; pactul ficțional dintre autor și cititor; raportul dintre ficțiune și viață; textul definit ca „*povestire plină de mistere adevărate și false*”; scrierea textului literar ca act de „*mitomanie metafizică*”; scrierea cărții de către autor ca act de „*criptoconstrucție*”; cartea ca labirint textual (cu piste adevărate și false); substratul gnostic și alexandrin declarat al concepției lui Eco privind scrisul și existența; relația dintre semioză și labirint; textul literar ca parodie estetizantă (Nietzsche); Eco și modelul rizomatic (Deleuze & Guattari: *A Thousand Plateaus*); Umberto Eco și realismul magic „de gradul II”; obscurizarea voită ca act de scriere a textului literar („*adeptii Vălului*”): secretizarea voluntară. Jocul cultural combinatoriu ca generator textual: textul ca semioză pragmatică. Eco și „*experimentalismul avangardist*”: „*Dacă mă gândesc la postmodernitate, ca sfârșit al modernității în sensul avangardismului literar, Eco mi se pare un autor postmodern*” – G. Vattimo, în vol. *Poezia italiană. Marin Mincu de vorbă cu...* (ed. cit. în secțiunea de *Bibliografie*, p. 179).

Cărți conexe: Roland Barthes (*Plăcerea textului*); Edgar Allan Poe: *Filosofia compoziției* (din vol. *Principiul poetic*, 1971); Wolfgang Iser: *Actul lecturii*; Susan Sontag: *Împotriva interpretării*; Michel Foucault: *Ce este un autor?*, respectiv *Cuvintele și lucrurile*; Matei Călinescu: *A citi, a reciti (Rereading)*.

V. și considerațiile Christinei Brooke-Rose, din vol. *Interpretare și suprainterpretare*, despre „povestirile în formă de palimpsest”.

Teme de meditație: „un text e o mașină leneșă care așteaptă de la cititor o vie colaborare” (Șase plimbări..., ed. cit., p. 40); textul produce un „efect de ceață” asupra cititorului (aserțiune-obsesie pentru Eco); „textul nu-i cere oare cititorului să devină bolnav [...], incapabil să mai distingă între vis, amintire și realitate?” (Șase plimbări..., ed. cit., p. 53); „textele ficționale vin în ajutorul puținătății noastre metafizice...” (ibid., p. 149)

2. Interpretarea literaturii în accepțiunea lui Umberto Eco

Texte de bază:

- *Interpretare și suprainterpretare* (Ed. Pontica, Constanța, 2004: v. și intervențiile polemice ale lui Richard Rorty și Jonathan Culler)
- *Lector in fabula: cooperarea interpretativă în textele narative* (Ed. Univers, București, 1991)
- *Anti-Porfiriu* (în vol. Gianni Vattimo – Pier Aldo Rovatti: *Gândirea slabă* (Ed. Pontica, 1998)
- *Limitele interpretării* (Ed. Pontica, 1996)

Teme: distincția dintre *interpretarea* textului și *utilizarea* lui (amendată de către Rorty în intervenția din *Interpretare și suprainterpretare*; lectura ca „protocol fictiv” între autor și cititor; cele 3 tipuri de *intentio*: *auctoris*, *lectoris*, *operis*; cartea ca „labirint” (v. subcap. *Enciclopedia ca labirint și Labirinturi* din *Anti-Porfiriu*): distincția dintre „labirintul unicursal” (clasic, mitologic), „labirintul manierist” și „labirintul-rețea”; Eco și modelul rizomatic (Deleuze & Guattari: *A Thousand Plateaus* – v. și mai sus!)); tragismul estetizant „fericit” al lecturii în accepțiunea lui Eco; rolul *limitei interpretative* în gândirea lui Eco („*intentio operis*” ca *limitare* a actului de lectură cu sensuri interpretative infinite; opoziția față de permisivitatea abuzivă a lecturii de tip *reader-oriented*; raportul dintre *interpretare* și *suprainterpretare* – v. și intervenția polemică a lui Jonathan Culler, din vol. menționat mai sus). Interpretarea operei ca și „criptoconstrucție” colaborativă dintre autor și cititor(i).

Teme de meditație: „nu cred că trebuie să considerăm că scopul suprem al studiilor literare, și cu atât mai puțin scopul lor unic, ar fi acela de a interpreta operele literare” (*Interpretare și suprainterpretare*, ed. cit., p. 102); opoziția dintre Eco și deconstructivism (deconstructivismul nu poate deveni o „*pragmatică fericită*”, spunea Rorty: ibid., p. 112). Rorty: *Pendulul lui Foucault* este „o polemică antiesențialistă, o parodie a metaforei profunzimii” (ibid., p. 82)

Teme generale de încadrare: Umberto Eco și postmodernitatea; Eco și realismul magic „de grad II”; Eco și structura romanului polițienesc, de investigație și elaborare de „ipoteze ficționale”: relația cu „construcția enigmei” din Noul Roman Francez; paliere culturale suprapuse în opera lui U. Eco: cultură „înaltă”, ezoterică, elitară și cultură „populară”; istoria în opera ficțională a lui Umberto Eco; *Ars Combinatoria*: Eco și

tradiția hermetică (Hermes Trismegistus); Eco și tradiția iudaică (Cabala); Eco între alexandrinism și gnoză.

Bibliografie generală (în afara volumelor deja menționate):

- Umberto Eco: *O teorie a semioticii* (Ed. Meridiane, Buc., 2003)
- Idem: *Tratat de semiotică generală* (Ed. Științifică și Encicl., Buc., 1982)
- Idem: *În căutarea limbii perfecte* (Ed. Polirom, Iași, 2002)
- Idem: *O teorie a semioticii* (Ed. Meridiane, Buc., 2003)
- Idem: *Kant și ornitorincul* (Ed. Pontica, C-ța, 2002)
- Idem: *Jurnal sumar* (Ed. Humanitas, Buc., 2004)
- Idem: *Supraomul de masă* (Ed. Pontica, C-ța, 2003)
- Idem: *Minunea Sfântului Baudolino* (Ed. Humanitas, Buc., 2004)
- Idem: *Pliculețul Minervei* (Ed. Humanitas, 2004)
- Daniela Fulga: *Zâmbetul îngerului. De la teorie semiotică la roman* (Ed. Clusium, Cluj, 1997)
- Tatiana Ciocoi: *Umberto Eco și romanul postmodernist* (CEU, USM, Chișinău, 2001)
- Luiza Marinescu: *Umberto Eco în labirintul romanului postmodern* (Ed. Fundației „România de Mâine”, Buc., 2003)
- Florentina Pascu: *Umberto Eco – modelele textului poetic* (Ed. Universitaria, Craiova, 2004)
- Revista *Paradigma*, anul 4, nr. 7-8-9/1996 (nr. special U. Eco)
- Interviuurile cu Eco [despre *Pendul...*] și Vattimo din vol. *Poezia italiană. Marin Mincu de vorbă cu...* (Ed. Pontica, C-ța, 1995)
- Marin Mincu: *Semiotica literară italiană* (Ed. Univers, Buc., 1983)
- Marin Mincu: *Experimentalismul poetic românesc*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2006 (*Experimentalism și avangardă*)
- Carlo Maria Martini: *În ce cred cei care nu cred?* (Ed. Polirom, Iași, 2001)
- Cesare Segre: *Istorie – cultură – critică* (Ed. Univers, Buc., 1986)
- Romul Munteanu: *Noul roman francez* (Ed. Univers, Buc., 1973)
- Gianni Vattimo: *Aventurile Diferenței. Ce înseamnă a gândi în accepția lui Nietzsche și Heidegger* (Ed. Pontica, C-ța, 1996)
- Idem: *Sfârșitul modernității* (Ed. Pontica, C-ța, 1993)
- Idem: *Etica interpretării* (Ed. Pontica, C-ța, 1997)
- Mihai I. Spăriosu: *Resurecția lui Dionysos* (Ed. Univers, Buc., 1997)
- Johan Huizinga: *Homo ludens* (Ed. Univers, Buc., 1977)
- Steven Connor: *Cultura postmodernă* (Ed. Meridiane, Buc., 1999)
- Jean-François Lyotard: *Condiția postmodernă* (Ed. Babel, Buc., 1993 sau Ed. Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2003)
- Matei Călinescu: *Cinci fețe ale modernității* (Ed. Univers, Buc., 1995)
- Linda Hutcheon: *Politica postmodernismului* (Ed. Univers, Buc., 1997)
- Ioan Petru Culianu: *Gnozele dualiste ale Occidentului* (Ed. Nemira, Buc., 1995)
- Idem: *Arborele Gnozei* (Ed. Polirom, Iași, 2005)
- Hermes Mercurius Trismegistus: *Filosofia hermetică* (Ed. Univers Enciclopedic, 1995)
- Moshe Idel: *Perfecțiuni care absorb. Cabala și interpretare* (Ed. Polirom, Iași, 2004)
- Viviane Prager (ed.): *Dicționar enciclopedic de iudaism* (Ed. Hasefer, Buc., 2001)